

Jubileumjaar voor Nationaal Park Zuid-Kennemerland

Tien jaar stoeien

In november viert het Nationaal Park Zuid-Kennemerland haar tienjarig jubileum. Bij de instelling in 1995 had het een omvang van ruim 2500 hectare. Eind 1998 is het nationaal park zuidwaarts uitgebreid met enkele duinterreinen en landgoederen. De totale omvang is daarmee op ruim 3800 hectare gekomen.

Voordat het zover was is er jarenlang gesteggeld over begrenzingen en over de omvang van het park. Vooral de omliggende gemeenten hadden weinig zin om hun duingebieden in te brengen: men vreesde teveel natuur ten koste van allerlei (bouw)plannen. Ook bij de niet-terreinbeherende natuurorganisaties, waaronder de plaatselijke KNNV, was er weinig enthousiasme: men vreesde teveel recreatie en wantrouwe de rol van de gemeenten. Ondanks het wantrouwen wilden de niet-terreinbeherende natuurclubs graag in het Overlegorgaan van het Nationaal Park, maar zij moesten genoeg nemen met een plekje in de Adviescommissie. De paradox is dat de gemeenten, die er nog steeds geen zin in hebben, wel volledig meebeslissen over het park. Het park is er toch gekomen, niet in de laatste plaats omdat er jaarlijks door het rijk een potje geld ter beschikking werd gesteld.

GEWENNING

Maar ook de terreinbeheerders moesten aan elkaar wennen. Staatsbosbeheer, PWN Waterleidingbedrijf Noord-Holland (die al meer dan 75 jaar het Noord-Hollands Duinreservaat beheert) en de Vereniging Natuurmonumenten hebben alle drie hun eigen nering en belangen. En nu moest men gezamenlijk naar een beheer- en inrichtingsplan toewerken. Voorwaar een opgave; een soort ontzuilingsproces binnen

de natuurbescherming. Ondanks alle eigenbelangen is het toch redelijk geslaagd te noemen hoe deze beheerders elkaar gevonden hebben. Steeds meer hekwerven tussen de verschillende beheerseenheden zijn geslecht. Het mooiste symbool is wel de start met integrale begrazing in maart 2005 met Schotse hooglanders. Koeien kennen geen grenzen en grazen van de ene beheerseheid naar de andere.

HET IS DAT HET MOET, ANDERS...

Zo plezierig als de samenwerking groeide tussen de terreinbeheerders, zo moeizaam bleef de relatie met de gemeenten. Het is vooral dankzij de Natuurbeschermingswet en de Europese Habitatrichtlijn dat de gemeenten binnenboord blijven. Velsen bracht haar honderd hectare duinterrein schoorvoetend in het nationaal park, omdat het gebied nu eenmaal wettelijk beschermd was. Tot op de dag van vandaag wenst men hier echter liever woningbouw.

Ook is nog steeds niet duidelijk waar de noordgrens van het nationaal park ligt in de gemeente Velsen. Dat komt door een verschil van inzicht of het Kennemerstrand nu wel of niet binnen die begrenzing ligt. Velsen wil hier een recreatieve ontwikkeling mét een nieuwe ontsluitingsweg voor het strand. De natuurbeschermers wijzen daarop tegen op de enorme natuurwaarden en

hebben inmiddels op punten gescoord: het Kennemerstrand valt binnen de Europese Habitatrichtlijn en een tweede ontsluitingsweg voor het strand is door de Raad van State geschrapt.

Dan is er nog de gemeente Bloemendaal. Tien jaar geleden moesten de Bloemendalers er met de haren bij gesleurd worden. Bloemendaal was het helemaal niet eens met de aanwijzing van haar duingebieden als wettelijk beschermd natuurmonument. En dan is er nog de gemeente Zandvoort, die in een later stadium werd betrokken bij het park. Voor deze gemeente was bij de Stichting Duinbehoud in Leiden een beleidsmedewerker bijna fulltime bezig om het omliggende duinterrein te behouden voor het nageslacht.

Kortom, echt lekker loopt de gedroomde samenwerking nog niet en het valt ook niet te verwachten dat daar fundamentele verbetering in zal komen. Daarvoor liggen de verwachtingen en ambities van de verschillende partijen te ver uiteen. Er is sprake van een fors waardenconflict. De natuurbeheerders gaan uit van de gedachte dat de unieke natuurwaarden richtinggevend zijn en dat het nationaal park ruimte biedt voor de recreërende mens. De gemeenten daarentegen zien het overleg vooral als een politieke arena, waarin koehandel bedreven kan worden, ook al zou dit ten koste kunnen gaan van de natuurwaarden. Het spreekt voor zich dat hierdoor grote wrijvingen zijn ontstaan. In de gemeenteraad van Velsen heeft reeds een raadsmeerderheid bij motie aangegeven uit het nationaal park te willen stappen.

VEEL BEREIKT

De sombere woorden hiervoor doen het ergste vrezen voor de artikelen hierna. Dat is echter niet het geval. De bijdragen in dit themanummer geven aan dat er ondanks het gekissebis veel tot stand is gekomen. De terreinbeheerders hebben kosten noch moeite gespaard om aan grootschalig natuurherstel te werken. Bovendien zijn na ruim honderd jaar grondwaterwinning de pompen definitief gestopt, waardoor het verdroogde duin weer een deel van zijn natuurlijke plas-dras milieu terugkrijgt. De communautaire bescherming door de Habitatrichtlijn biedt een goede garantie tegen gemeentelijk geknabbel aan het gebied. Maar het zou mooi zijn als bij het twintigjarige bestaan *alle* participanten van het Nationaal Park Zuid-Kennemerland de doelstelling en begrenzing *van harte* ondersteunen!

Henk Wijkhuisen is voorzitter van de KNNV-afdeling Haarlem en redacteur van Natura.